

Geschiedenis VWO
2022

Voorbeeldvragen

Duitsland in Europa 1918-1991

Duitsland in Europa 1918-1991

bron 1

Cartoon uit 1992 van Fritz Behrendt met de titel *Het verkeerde adres*:

Die falsche Adresse

© Wochenscht

Irich Schnakenberg, *Gechichte in Karikaturen. Karikaturen als Quelle. 1945 bis heute.* (2016)

Toelichting:

De man links is Helmut Kohl, de mannen achter de protesterende mensen zijn Walter Ulbricht, Jozef Stalin en Erich Honecker.

Vertaling:

Op de borden staat: 'schandaal', 'wij eisen', 'protest', 'werk en welvaart'.
Rechtsonder staat 'bankroet'.

Gebruik bron 1.

Een interpretatie:

Fritz Behrendt geeft een mening weer over de onvrede van inwoners van de voormalige DDR na de Duitse hereniging.

3p 1 Licht deze interpretatie toe door:

- te noemen welke onvrede van voormalige inwoners van de DDR Behrendt weergeeft en
- uit te leggen welke mening Behrendt weergeeft op de protesten na de hereniging, waarbij je je antwoord ondersteunt met een verwijzing naar de bron.

1 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Behrendt geeft weer dat inwoners van de voormalige DDR na de hereniging ontevreden zijn over de economische toestand in Oost-Duitsland 1
- Behrendt geeft de mening weer dat de protesten (waarbij wordt gevraagd om welvaart / werk) ten onrechte worden gehouden tegen de leider van het herenigde Duitsland / hadden moeten worden gericht tegen de leiding van de voormalige DDR / het voormalige Oostblok 1
- Door (een van de volgende): 1
 - de titel *Het verkeerde adres*.
 - af te beelden dat de demonstranten met hun rug staan naar de veroorzakers van de ellende / naar de voormalige leiders van de DDR / naar Stalin.

Opmerking

Alleen als bij de tweede deelvraag een juiste mening van Behrendt wordt genoemd, wordt 1 scorepunt toegekend aan een passende verwijzing naar de bron.

Een gegeven:

Na de Duitse eenwording braken in de voormalige DDR regelmatig gevechten uit tussen jongeren met extreemrechtse denkbeelden en de autoriteiten. Een politicus uit een voormalige Oost-Duitse deelstaat zei hierover: "Het zijn jongeren die zich tegen de gevestigde orde verzetten. Vroeger (in de jaren 1970) had de verzetshouding in de BRD een linkse uitingsvorm maar dat kan niet in de ex-DDR."

- 3p 2 Leg de opmerking van de politicus uit door:
- te noemen welk extreemlinks verzet in de BRD de politicus bedoelde en
 - de redenering van de politicus te verklaren dat de protesterende jongeren in de voormalige DDR niet kunnen kiezen voor links extremisme en
 - te verklaren dat de keus voor rechts extremisme in de voormalige DDR als schokkend werd ervaren.

2 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- De politicus verwijst naar het extreemlinkse verzet van de Baader-Meinhof Gruppe / de RAF 1
- Jongeren in de voormalige DDR kozen niet voor links extremisme omdat de gevestigde orde van de (voormalige) DDR zichzelf links noemde (waardoor het geen verzet zou zijn) 1
- De DDR streefde naar volledige denazificatie / had zich benoemd als ideologische erfgenaam van het verzet tegen de nazi's (waardoor de keus voor rechts extremisme als schokkend werd ervaren) 1